

Տ. ՓԱՌԷՆ ԵՊԻՄԿՈՊՈՍ ԱԲԵՏԻՔԵԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝ ԽՕՍՈՒՄԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՈՒՄԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(16 Յունուարի 2005 թ.)

*«Ուրախ լերուք երկինք եւ ցնձացէ երկիր,
զոչեացեն լերինք զցնձութիւն եւ բլուրք զար-
դարութիւն, զի ողորմեցաւ Աստուած ժողո-
վըրդեան իշրում, եւ զխոնարհս ժողովրդեան
իւրոյ մխիթարեաց»:*

(Եսայի Խմբ. 13)

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը որոշած է ի մի բերել մեզ բոլորս այսպիսի, այս Սուրբ Տաճարին, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սրբութիւն Սրբոցին մէջ, միասնաբար վերյիշելու, խոկալու, ոգեկոչելու եւ խնդրելու հոգւոց խաղաղութիւն, զոհերուն համար Հնդկական Ովկիանոսի Ձունամիին, որ պատահեցաւ 2004 թուականի դեկտեմբեր 26-ին, ինչպէս նաեւ աղօթելու բարօրութեան եւ վերականգնման համար անոնց, որոնք աղէտէն ճողոպրեցան:

Դժբախտութեան ծաւալը եւ փառողութիւնը մարդ արարածի չափելու, նկարագրելու եւ արձանագրելու կարողութենէն գերիվեր է, նոյնիսկ համայնապարկերը ներընդգրկելու ընդունակութեամբ օժտուած նկարչական գործիքներ, ծախողեցան փորձաքննութիւնը, որուն ենթարկուեցան: Բայց աւելի քան երկրի աւերումն ու կործանումը, մարդու հոգին է փութած, ծնողներու կամ զաւակներու կորուստին եւ սարսափի յիշողութեան պարճառաւ, որոնք ամէնքը անջնջկիօրէն արձանագրուած են չափացած եւ զգայուն մաշկին վրայ անոր սըր- փին:

Որպէս ժողովուրդ մը որ իր կարգին վերապրած է բազում արհաւիրքներ եւ ճաշակած շատ մը կործանումներու դառնութիւնը իր պատմութեան ընթացքին, հայ ժողովուրդը ձեռք է բերած հակումը եւ խառնուածքը, կիսելու սուգը եւ կորուստը բոլոր այն ժողովուրդներուն, որոնք Ձունամի բնական աղէտի հետեւանքներէն ազդուած են: Վերջապէս, շատ հեռու անցնալի մը մէջ չէր, երբ մեր ժողովուրդը դիմագրաւեց գրեթէ ամբողջական անճիւղում եւ բնաջնջում, Օսմանեան Թուրքերու ձեռքով, կամ փասնետօք փարիները այնքան երկար չեն, որպէսզի ժողովուրդ մը իր յիշողութեան գիտակցութենէն ջնջէ արհաւիրքը Երկրաշարժին, որ գրեթէ հողին հաւասարեցուց ամբողջ Հիւսիսային Հայաստանը: Մեր երկիրը փակաւին կը ճաշակէ հետեւանքները ցնցումին եւ փակնուկրայութեան, որ փռելի ունեցաւ իր փարածքին վրայ: Ցաւօք, երկար պիտի րեւէ անոր ամբողջական վերականգնումը:

Մեր պատմութեան, ուստի ձեռք բերած մեր նկարագրի գիծին պատճառաւ, որ մեզ ըրած է օժտուած ուրիշներու հանդէպ համակրանքով, մենք մեղմօրէն կը մատուցենք մեր ուսը, թէ՛ որպէս յենարան եւ թէ՛ որպէս փափուկ ապաստան, հանգչեցնելու համար գլուխը

եւ արքայապետութեան բոլոր անոնց, որոնք կարիքն ունին ողբալու: Փորձում եւ վարահ կերպով, կ'երկարենք ամբօրէն մեր ձեռքը բարեկամաբար, հաւաստելով անոնց, որոնք փութած են, թէ վերականգնումը թէւ դանդաղ, բայց անպայման եւ ապահովաբար փողի պիտի ունենայ: Եւ մենք ամենայն բացարարութեամբ կը բանանք մեր գիրկը հայրական եւ եղբայրական գրկախառնումի մը համար, անոնց, որոնք գրկուած են այդ գողփրիկ եւ գորովալի փորձառութենէն, սիրելիներու կորստեան կամ մահուան պարճառաւ:

Անկախ այս ոգեկան սրբակցութեան արքայապետութիւններէն, անոնց հանդէպ, որոնք կը փառապին, մենք նաեւ կը նշենք մեղմ բաւարարութեամբ իրողութիւնը թէ, հակառակ մեր երկրին մէջ փիրող պայմաններուն, Հայաստանի Կառավարութիւնը որոշած է իր լուսնային ճգնը յարաճուն հանգանակութեան պնակին մէջ, զոր համաշխարհային ընկերութիւնը հովանաւորած եւ կարգաւորած է, ի նպաստ վերապրած ժողովուրդի եւ ազգութեանց, որոնք փութած են Հնդկական Ովկիանոսի Ձունամիէն: Մենք նաեւ կ'արձանագրենք մասնաւոր հպարտութեամբ այն իրողութիւնը, թէ մեր ժողովուրդի զաւակները, որոնք կ'ապրին աշխարհով մէկ զանազան վայրերու, առաւել ունեւոր ընկերութիւններու մէջ, ցուցաբերած են հոգեկան առաքաճեռութիւն, մասնակցելով իրենց կարողութեանց չափով, աշխարհասփիտ այն ջանքերուն, որոնք նախաձեռնուած են կառավարութեանց եւ միջազգային նպաստաւորող կազմակերպութեանց կողմէ:

Ձունամիւն, ինչպէս բոլոր բնական աղետները, կը յարուցեն բազում հարցադրումներ, թէ՛ աստուածաբանական, թէ՛ երկրաբանական, թէ՛ բնակլիմայական եւ թէ՛ բնապահպանական: Այս պարահարներուն պարճառաւ, մարդուն հաւաքը Աստուծոյ եւ իր սրեղծագործութեան բարի ըլլալուն նկատմամբ, կրնայ խախտիլ: Մենք կարող ենք մեր մարածողութիւնը ազար արձակել, դեգերելու ինչպէս եւ կամի, առանց յուսալու որ կը հասնինք փրամաբանական, բայց նաեւ հաւաքի վրայ խաբսխուած, բացաւրութեան: Բայց անկախ այն բանէն թէ ինչ կ'ըլլան պարասխանները, առանց վարանելու նշենք, թէ բնական աղետները Աստուծոյ պարտիւսը չեն: Որովհետեւ մենք կը հաւատանք Աստուծոյ եւ բարիի համագոյություն, Աստուծոյ բնածին բարութեան, ինչպէս նաեւ մարդուն հետ Աստուծոյ կնքած ուխտին, երբեք չպարժել մարդը դարձեալ ջրհեղեղով կամ այլ բնական աղետով: Այլ կողմէ դիտուած, մենք մեր ամբողջական հաւանութիւնը կուրանք այն փեսութեան, առաջադրուած իմաստասէր Էմմանուէլ Քանդի կողմէ, թէ մարդը դաս կ'առնէ, պէտք է դաս առնէ իր յիմարութենէն: Վերջ ի վերջոյ, իմացականութիւնը եւ իմաստութիւնը Աստուծոյ կողմէ մարդ էակին շնորհուած մեծագոյն փառքիւններն են: Մարդուն հնարամտութիւնը, դիմագրաւելու իր միջավայրին սրեղծած բոլոր խնդիրները, Աստուծոյ պարգեւն է մարդուն, ինչպէս նաեւ է միաժամանակ, պարտականութիւն եւ իրաւանց:

«Ձի ամենայն փորք բարիք եւ ամենայն պարգեւ կապարեալք ի վերուստ են իջեալք առ ի Քէն, որ եւ Հայր լուսոյ...» այն գովաբանութիւնն է զոր մենք կը գտնենք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ս. Պարարագին մէջ, որ այսօր կուգայ դարձեալ յուշելու մեզի, թէ մարդը աշխարհի մէջ, Աստուծոյ բարին իրագործելու գործիքն է: Մենք ենք որ կը կիրարկենք եւ կ'իրագործենք Աստուծոյ նպատակները այսօր, այս աշխարհի վրայ: Եթէ մեր եղբայրը կարիքի մէջ է, անկախ անոր կրօնական համոզումներէն, կարեկցութեան ալիքը որ կը ծա-

լալի մեր սրտերուն մէջ, կը ձեւափոխուի հոգածու խնամքի, սափարումի կերպին փակ, փնտալի, գումարի եւ ծառայութեան ձեւերով:

Նոկկական Ովկիանոսի Ձունամին, հակառակ այն իրողութեան, որ ան անսահման փարողութեան աղէտ մըն էր, ի լոյս աշխարհ բերաւ մարդուն մէջ, նոյնքան անսահման կամեցողութիւն մը, ըլլալու իր եղբօր հանդէպ հոգածու եւ պահապան: Անոր սափար կանգնիլ, փրկել զայն յաւելեալ աւերածութենէ եւ փառապանքէ, օգնել անոր բուժելու իր վերքերը, վերակառնուցել անոր խորտակուած կեանքն ու բնակարանը եւ փրամադրել անոր միջոցները պարարաստելու, կանխարեւելու եւ խափանելու համար յաւելեալ կործանումներ, փրկադրելով Ձունամիի գգուշացման յառաջանկալի համակարգ, եղաւ արձագանքը մարդկութեան:

«Ուրախ լըրութ երկինք եւ ցնծացել երկիր, գոչեցնել լերինք զցնծութիւն եւ բլուրք զարդարութիւն, զի ողորմեցաւ Աստուած ժողովրդեան Իրում, եւ զխոնարհս ժողովրդեան Իրոյ մխիթարեաց»: Այս է Եսայի մարգարէի օրհներգութիւնն ու խոստումը մեզի:

Թող Տէրը օրհներգուի մարդուն փութը Իր բազում պարգևներուն համար:

Թող Տէրը օրհներգուի Իր մարդը ընտրած ըլլալուն համար, որպէս Իր գործակալարը, մարդոց միջեւ բարի կամեցողութիւն հաստատելու նպատակով:

Թող Տէրը օրհներգուի Իր գթասրտութեան, Իր ողորմածութեան եւ Իր հոգածութեան համար անոնց հանդէպ որոնք կը փառապին Նոկկական Ովկիանոսի Ձունամիի հետեւանքներուն պարճառաւ:

Թող Տէրը օրհներգուի Իր յափտենական հոգածութեան համար Իր ծառաներու հոգիներուն հանդէպ, որոնք մահացան Նոկկական Ովկիանոսի վայրագ Ձունամիին պարճառաւ:

Եւ թող Տէրը օրհներգուի Իր մշտնջենական բարութեան համար, յափտենա յափտենից: Ամէն: